

**MMKM Elektrotechnikai Múzeuma**  
1075 Budapest, Kazinczy u. 21.  
Tel./Fax: 3-425-750 e-mail: [info@emuzeum.hu](mailto:info@emuzeum.hu) , [www.emuzeum.hu](http://www.emuzeum.hu)

---

## **Szakmai beszámoló** **Az MMKM Elektrotechnikai Múzeum NKA pályázatához**

**Téma:** „Az elektrotechnika történetének tárgyi, dokumentum és fotó emlékei a történelmi Magyarország területén” gyűjteményi katalógus létrehozása  
**Pályázati azonosító:** 2335/0009

Az MMKM Elektrotechnikai Múzeuma a fenti adatbázis megvalósítására 2.000.000,-Ft vissza nem térítendő támogatást kapott.

A pályázat keretében egy, az interneten elérhető, többszintű hozzáférést biztosító gyűjteményi katalógust valósítottunk meg. Az adatbázisban a történelmi Magyarország területén található - az elektrotechnika történetének témakörét felölelő - tárgyi, dokumentum és fotó emlékeket foglaltunk rendszerbe.

Az adatbázis elérhetősége: <http://emuzeum.elektromuzeum.hu/hu/gyujtemenyeink/>

A pályázattal megvalósult adatbázis a már meglévő, a múzeumunk által használt nyilvántartás többszintű hozzáférést biztosító továbbfejlesztésére épült.

Az elkészült adatbázis 3 hozzáférhetőségi szintű:

1.szint: a múzeum honlapján bárki számára elérhető, az adatbázisban szereplő tárgyak, dokumentumok és fotók alapinformációit tartalmazza: megnevezés, leltári szám, melyik intézmény tulajdona és azon belül melyik gyűjtemény részét képezi, készítés kora, készítő, rövid szakmai leírás, mindez fényképfelvétellel illusztrálva.

**Példák:**

Az adatbázis műszaki és technikatörténeti dokumentációs anyagát tartalmazó rekordjainak részlete:

Az adatbázis forrásértékű fényképeket tartalmazó rekordjainak részlete:

Az adatbázis műszaki történeti tárgyait tartalmazó rekordjainak részlete:

2.szint: regisztrált kutatók, belépők számára használt felületen az 1. szint információin túl részletes szakmai leírást, műszaki paramétereket, kapcsolódó publikációkat, a tárgy aktuális elhelyezésére vonatkozó információkat tartalmaz.

Az adatbázis műszaki és technikatörténeti dokumentációs anyagát tartalmazó rekordjainak részlete:

Az adatbázis forrásértékű fényképeket tartalmazó rekordjainak részlete:

Az adatbázisnak 2012. május és augusztus közötti időszakában 34 fő regisztrált kutatója volt.

Az adatbázis műszaki történeti tárgyait tartalmazó rekordjainak részlete:

3.szint: a múzeumi nyilvántartási program, mely a leltárkönyvben szereplő, kötelezően kitöltött adatokon túl, a tárgy elhelyezését, műtárgymozgatási információkat, restaurálási adatokat, kapcsolódó publikációkat, valamint pontos műszaki adatokat, a tárgy történetére vonatkozó részletes leírásokat is tartalmaz. Lehetőség van egy tárgyhoz több kép hozzárendelésére is. Az egyes rekordok kinyomtatva leírókartonként használatosak. A hozzáférés, csak a múzeum muzeológus kollégáinak engedélyezett.

Az adatbázis programozását és fejlesztését, a DEPO Muzeológia program internetes kiegészítését a Lomart Kft. végezte.

Amennyiben a csatlakozó gyűjtemény nem rendelkezett a tárgyak, dokumentumok, szakmai feldolgozásához szükséges lehetőségekkel, akkor az Elektrotechnikai Múzeum munkatársai végezték el a tárgyak azonosítását és feldolgozását. Időközben a múzeum személyi állományában változások történtek (a pályázat beadásakor jelzett 8 fő szakmai munkatársból a pályázat teljesítésének végére 1 fő maradt), így a tervezett anyagfeldolgozás lassúbb ütemben haladt.

Az adatbázisba a bevitel folyamatos, a pályázat lezárását követően is történik.

A múzeum munkáját segítette és a jövőben is segíti a Magyar Elektrotechnikai Egyesület technikatörténeti bizottsága, az Energetikai Tudományos Egyesület Senior Klubja, valamint az Elektrotechnikai Múlt Megőrzéséért Alapítvány, ahol az országban működő technikatörténeti összekötők, szakemberek szakmai segítsége biztosította a program eredményességét.

Az adatbázisban szereplő, az elektrotechnika szakterületébe tartozó anyagok gyűjtésénél az alábbi csoportok gyűjtését tartottuk szem előtt:

Tárgyi emlékek:

- Villamos gépek, készülékek és berendezések: egyen és váltakozóáramú gépek, erőművi generátorok, villamos hajtások, transzformátorok, kis közép és nagyfeszültségű berendezések, kábelek, vezetékek, villamos hőtechnika, járművillamosság, villamos vontatás
- Villamos hálózattervezés eszközei: erőművi létesítmények berendezései
- Villamos mérés és automatizálási terület: villamos védelmi automatikai készülékek (relék, kapcsolóórák), villamos laborműszerek, táblaműszerek, fogyasztásmérők
- Villamos fogyasztók: villámvédelmi és érintésvédelemi eszközök épület villamosság és villanszerelés, villamos háztartási eszközök, villamos gyógyászati készülékek
- Villamos gépek, készülékek és berendezések: egyen- és váltakozóáramú gépek, erőművi generátorok, villamos hajtások, transzformátorok, kis-, közép- és nagyfeszültségű berendezések, kábelek, vezetékek, villamos hőtechnika, járművillamosság, villamos vontatás
- Világítástechnika: köz- és díszvilágítás, fényforrások, lámpatestek, világítástechnikai mérések
- Távközlési, hírközlési, adatátviteli eszközök és készülékek
- Oktatási taneszközök

Forrásértékű dokumentumanyagok: tervrajzok, képeslapok

Forrásértékű fotóanyagok

Az adatbázisban az Elektrotechnikai Múzeum gyűjteményi anyagán túl, az országban található múzeumok, gyűjtemények, magángyűjtők elektrotechnikai vonatkozású emlékeit szerepeltetjük.

Az adatbázisban az alábbiakban felsorolt intézmények, magángyűjtők gyűjteményéből válogattunk:

BTM Kiscelli Múzeuma, Budapest  
 Elektrotechnikai Múlt Megőrzéséért Alapítvány  
 ELTE Gothard Asztrofizikai Observatórium Szombathely  
 MMKM Elektrotechnikai Múzeuma  
 MMKM Műszaki Tanulmánytár  
 Magyar Olajipari Múzeum, Zalaegerszeg  
 Magyar Rádió Zrt. Archívuma, Budapest  
 Matrica Múzeum, Százhalombatta  
 Orsós magnó Múzeum, Terény  
 Pannonhalmi Bencés Főapátság  
 RMK Nostalgia Rádió Egyesület, Budapest  
 Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Múzeuma  
 Szimó Jedlik Ányos Társaság Gyűjteménye  
 Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság Laczkó Dezső Múzeuma

Magángyűjtők:

Bártfai Csaba magángyűjtő, Bicske  
 Bedő István magángyűjtő, Budapest  
 Herczeg István magángyűjtő, Veszprém  
 Perneky Sándor magángyűjtő

Iskolák:

Sárospataki Református Kollégium és Gimnázium  
 Czuczor Gergely Bencés Gimnázium, Győr

Vállalatok, cégek:

ELMŰ-ÉMÁSZ terület: Ikervári, Felsődobzai és a Gibárti Erőmű tárgyi és dokumentum emlékei, A Duna alatti kábelalagút  
 Mátészalka EON Kirendeltség Elektrotechnikai Kiállítás  
 Szerencs ELMŰ-ÉMÁSZ Kirendeltség Elektrotechnikai Kiállítás

A fenti helyszíneken való anyaggyűjtés céljából az alábbi utazási költségek kerültek elszámolásra:

Pannonhalma Bencés Apátság, Győri Czuczor Gergely Gimnázium, Terényi Magnómúzeum, Mátészalka EON Kirendeltség Elektrotechnikai Kiállítás, Veszprémi Laczkó Dezső Múzeum, Sárospataki Református Gimnázium és Múzeum, Szimó Jedlik Ányos István Emlékszoba

Az anyaggyűjtésen kívül a jelzett helyszíneken fotózási munkákra is sor került. Összesen 1600 műtárgy és papíralapú gyűjtemény lett lefotózva, illetve másolva a fenti helyszíneken. Ennek kapcsán fotózási és másolási számlák kerültek kifizetésre.

Az Adatbázisban összesen 4090 db technikatörténeti emlék szerepel, további 500 db már feldolgozott tétel vár adatbevitelre, valamint 400 db kutatott emlék feldolgozásra. Tekintettel arra, hogy az adatbázis folyamatosan bővíthető és bővül is, a gyűjtött adatok a pályázat lezárását követően is feldolgozásra, majd bevitelre kerülnek.

Az összegyűjtött és kutatott anyagból két tanulmány született:

1. Szűcs László: A hírközlés a 19. és a 20. században. A tanulmányban 30 db 7 helyszínen kutatott műtárgy szerepel.

<http://emuzeum.elektromuzeum.hu/hu/technikatortenet/>

2. Dr. Antal Ildikó: Az elektrotechnikai taneszközök fejlődéstörténete és szerepük az oktatásban, különös tekintettel Jedlik Ányos munkásságára. A tanulmányban 40 db 5 helyszínen kutatott műtárgy és dokumentum szerepel.

<http://emuzeum.elektromuzeum.hu/hu/technikatortenet/>

### ***A szakmai program tartalmi tanulságainak elemzése:***

Kezdeményezésünkkel az volt a célunk, hogy az adatszolgáltató intézmények főprofiljába nem tartozó, de az elektrotechnika témájához kapcsolódó gyűjteményi anyagra felhívjuk a figyelmet. Véleményünk szerint ezt az országos szintű katalógusban való szerepeltetéssel sikerült megvalósítani. Ezzel természetesen a kutatási feladat nem ért véget, az adatbázis tartalmi anyaggal való bővítése további munkákkal jár.

A fejlesztés eredményeként létrehozott többszintű adatbázist magánszemélyek, kutatók, intézmények használhatják.

Ami gondot jelentett intézményünk számára az a tény, hogy a pályázattal kapcsolatos munkák megkezdése óta a múzeum szakember létszáma radikálisan lecsökkent, így a kutatásra és az adatbevitelre fordítandó kapacitásunk minimálisra zsugorodott.

A további ilyen típusú feladatok végrehajtásához szükség lenne külsős szakemberek bevonására és arra, hogy ehhez pályázati vagy egyéb módon anyagi bázishoz juthassanak azok, a szintén hasonló helyzetbe került intézmények, ahol a szakember gárda jelentősen korlátozódott (pl. adatbeviteli munkák külsős szakemberekkel való elvégzése).

Budapest, 2012. 10. 26.

Összeállította:  
Dr. Antal Ildikó  
intézményvezető